

Informace z kontrolní akce č. 11/32

Peněžní prostředky a majetek státu, se kterými je příslušná hospodařit Česká obchodní inspekce

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále také „NKÚ“) na rok 2011 pod číslem 11/32. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Rudolf Kufa.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s peněžními prostředky a majetkem státu, se kterými je příslušná hospodařit Česká obchodní inspekce, včetně ověření příjmů České obchodní inspekce z ukládání sankčních plateb a pokut.

Kontrola byla prováděna v době od dubna 2011 do října 2011. Kontrolováno bylo období od roku 2008 do roku 2010, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrolovaná osoba: Česká obchodní inspekce (dále také „ČOI“).

I. Úvod

Česká obchodní inspekce byla ustanovena zákonem č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci. ČOI je orgánem státní správy podřízeným Ministerstvu průmyslu a obchodu, je organizační složkou státu a účetní jednotkou.

ČOI zajišťuje především dozor nad dodržováním právních předpisů v oblasti ochrany spotřebitele a uvádění výrobků a zboží na vnitřní trh. Za porušení právních předpisů ukládá ČOI kontrolovaným osobám sankční opatření podle zákona (zejména pokuty v blokovém nebo správním řízení).

Rozpočet ČOI byl v kontrolovaném období součástí kapitoly 322 Ministerstvo průmyslu a obchodu.

Dlouhodobý majetek, se kterým byla ČOI příslušná hospodařit v letech 2008–2010, je uveden v tabulce č. 1. V tabulce č. 2 je uveden přehled příjmů a výdajů ČOI v kontrolovaném období.

Tabulka č. 1 – Stav dlouhodobého majetku ČOI v letech 2008–2010 (v tis. Kč)

Dlouhodobý majetek	Účet	Stav majetku		
		k 31. 12. 2008	k 31. 12. 2009	k 31. 12. 2010*
Software	013	9 004,14	12 373,26	14 276,00
Drobný dlouhodobý nehmotný majetek	018	5 550,84	9 203,06	0,00
Stavby	021	430 539,85	434 179,62	361 797,00
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	022	49 895,10	47 321,19	50 091,00
Drobný dlouhodobý hmotný majetek	028	34 487,65	33 780,11	0,00
Ostatní dlouhodobý hmotný majetek	029	96,82	96,82	0,00
Pozemky	031	10 449,17	9 798,98	9 948,00
Umělecká díla a předměty/Kulturní předměty	032	156,51	156,51	131,00
Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	041	2,00	0,00	0,00
Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	042	8 008,70	0,00	0,00
CELKEM		548 190,78	546 909,55	436 243,00

Zdroj: rozvaha ČOI.

* K 31. prosinci 2010 uvedeny netto hodnoty.

Tabulka č. 2 – Přehled příjmů a výdajů ČOI v letech 2008–2010 (v tis. Kč)

Výše	2008	2009	2010
Výdaje celkem	296 766,95	312 066,19	303 999,10
z toho:			
Běžné výdaje	292 611,34	302 705,23	297 137,52
Kapitálové výdaje	4 155,61	9 360,96	6 861,58
Příjmy celkem	36 249,70	62 774,73	54 246,11
z toho zejména:			
Přijaté sankční platby/Sankční platby přijaté od jiných subjektů	32 309,14*	39 868,87	36 100,02
Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	10 904,81	13 843,49	13 351,41
Příjmy z prodeje ostatních nemovitostí a jejich částí	22 100,00	5 053,00	0,00
Příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku	84,00	113,00	128,00

Zdroj: finanční výkaz ČOI.

* Příjmy z pokut a poplatků v roce 2008 byly součástí kapitoly 398 Všeobecná pokladní správa.

Kontrola byla zaměřena na evidenci a nabývání dlouhodobého majetku a nakládání s ním, včetně dodržování stanovených postupů při inventarizaci majetku a závazků, přičemž pozornost byla mj. věnována správnosti, průkaznosti a úplnosti vedení účetnictví. Kontrole bylo podrobeno čerpání výdajů státního rozpočtu, včetně výdajů čerpaných v rámci programového financování, a dodržení postupů při zadávání veřejných zakázek. Dále byly kontrolou ověřeny příjmy a správa pohledávek z titulu uložených pokut a náhrad.

Kontrola bylo podrobeno čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu ve výši 95 398 145 Kč a majetek státu v hodnotě 376 407 044 Kč.

Pozn.: Právní předpisy jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Evidence majetku a provádění inventarizací

1.1 Evidence majetku a jeho vedení v účetnictví

Kontrolou vedení majetku v účetnictví u vybraného vzorku účetních případů a kontrolou nabývání majetku bylo zjištěno, že **ČOI nedodržela v letech 2008–2010 obsahové vymezení některých položek dlouhodobého majetku v účetní závěrce** ve smyslu ustanovení § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, resp. vyhlášky č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky, a nevedla správné účetnictví ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., když např. vykazala:

- v roce 2009 pořízení dvou notebooků v pořizovací ceně 18 316 Kč a 33 354 Kč nesprávně na účtu 022 – *Samostatné movité věci a soubory*, majetek v uvedených pořizovacích cenách měl být vykázan na účtu 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek*;
- v roce 2010 pořízení softwaru v celkové hodnotě 689 344 Kč nesprávně na účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*, majetek v uvedené hodnotě měl být vykázan na účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek*;

- v roce 2009 pořízení projektové dokumentace na stavební úpravy budovy v pořizovací ceně 8 008 700 Kč jako technické zhodnocení této budovy nesprávně na účtu 021 – *Stavby*, přestože k technickému zhodnocení (stavebním úpravám podle výše uvedené projektové dokumentace) vůbec nedošlo a jeho pořízení bylo trvale zastaveno. Náklady na projektovou dokumentaci v uvedené pořizovací ceně měly být účtovány jako zmařená investice do nákladů. Současně ČOI nepostupovala v souladu s ustanovením § 3 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb. tím, že neúčtovala o zmařené investici do období, s nímž tato skutečnost časově a věcně souvisela, když náklady na pořízení projektové dokumentace neodepsala jako zmařenou investici v roce, v němž bylo rozhodnuto o tom, že stavební úpravy budovy nebudou realizovány, tj. již v roce 2007.

Kontrolou evidence majetku podléhajícího zápisu do katastru nemovitostí bylo zjištěno, že ČOI nepostupovala v souladu s ustanovením § 30 odst. 2 písm. a) zákona č. 563/1991 Sb., když devět staveb a pět pozemků nebylo možné v inventurních soupisech za roky 2008 a 2009 jednoznačně určit.

ČOI nepostupovala v souladu s ustanovením § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), když v zákonné lhůtě od nabytí právní moci kolaudačního rozhodnutí na stavbu garáže a zpevněné plochy neohlásila změnu údajů katastru nemovitostí. V průběhu kontroly bylo z vyjádření ČOI zjištěno, že řízení o povolení vkladu vlastnického práva do katastru nemovitostí probíhá.

1.2 Provádění inventarizace majetku a závazků

Kontrolou provádění inventarizace majetku a závazků bylo zjištěno, že **ČOI v některých případech v roce 2008 a 2009 neprovedla řádně inventarizaci dlouhodobého majetku a pohledávek**, a nepostupovala tak v souladu s ustanoveními § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., neboť např.:

- k 31. říjnu 2008 při inventarizaci nezjistila rozdíl mezi skutečným a účetním stavem dlouhodobého hmotného majetku (dále také „DHM“) ve výši 126 524 Kč ani rozdíl mezi skutečným a účetním stavem drobného dlouhodobého hmotného majetku (dále také „DDHM“) ve výši 103 374,30 Kč;
- k 31. prosinci 2008 neuvedla v soupisu přírůstků a úbytků DHM za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období technické zhodnocení v hodnotě 908 282 Kč a dále neuvedla v soupisu přírůstků a úbytků DDHM za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období vyřazený majetek v hodnotě 63 237 Kč;
- k 31. prosinci 2008 neprokázala provedení inventarizace zůstatku účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* ve výši 2 000 Kč a zůstatku účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* ve výši 8 008 700 Kč;
- k 31. prosinci 2008 při inventarizaci nezjistila skutečný stav pohledávek na účtu 315.398 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy – pokuty v řízení správním* ve výši 16 293 900 Kč (dokladovou inventurou zjištěn stav 16 344 259,34 Kč) a neověřila, zda zjištěný skutečný stav odpovídá stavu pohledávek v účetnictví;
- k 31. prosinci 2009 neuvedla v soupisu přírůstků a úbytků DHM za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období majetek v hodnotě 8 008 700 Kč.

2. Veřejné zakázky

Kontrola bylo podrobeno celkem 15 veřejných zakázek (dále také „VZ“) v celkové hodnotě 42 849 046 Kč s DPH zadaných v kontrolovaném období, z toho dvě VZ zadané jako nadlimitní v otevřeném řízení, pět VZ zadaných ve zjednodušeném podlimitním řízení a osm VZ malého rozsahu (z toho pět zadaných přes elektronické tržiště).

ČOI nepostupovala v procesu zadávání VZ podle zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, když např. v případě:

- VZ *Provedení účetního auditu České obchodní inspekce* v roce 2008 (veřejná zakázka malého rozsahu) nedodržela ČOI zásadu transparentnosti postupu zadavatele, když hodnotící komise nedoporučila uzavřít smlouvu s žádným z uchazečů o VZ (uchazeči nespĺnili zadávací podmínky), přesto ČOI rozhodla o přidělení VZ jednomu z uchazečů, který nespĺnil zadávací podmínky, aniž by své rozhodnutí řádně odůvodnila. ČOI nedoložila řádné zdůvodnění rozhodnutí o přidělení VZ, které by poukazovalo např. na závažné systémové nedostatky v účetnictví a odůvodňovalo tak opodstatněnost bezprostředního zadání veřejné zakázky (důvodem pro realizaci účetního auditu byla podle vyjádření ČOI zjištění v interních auditech, žádné zjištěné závažné nedostatky však ČOI nedoložila). Za realizaci auditu ČOI uhradila 1 844 500 Kč. Ze závěrečné zprávy o provedeném auditu vyplynulo, že nebyly zjištěny žádné závažné nedostatky.
- VZ *Podpora při implementaci účinného vnitřního kontrolního systému v ČOI* v roce 2008, VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2008 a VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2010 nedodržela ČOI povinnost uveřejnit písemnou výzvu k podání nabídek, čímž mj. zamezila možnosti získat nabídky od více zájemců.
- VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2008 nedodržela ČOI zásadu zákazu diskriminace tím, že u veřejné zakázky, jejíž předpokládaná hodnota činila cca 1,89 mil. Kč/rok, požadovala v rámci kvalifikačních předpokladů splnění podmínky minimálního obratu za poslední tři účetní období v hodnotě 50 mil. Kč (za každé účetní období). Taková hodnota byla zcela nepřiměřená ve vztahu k předmětu a rozsahu veřejné zakázky a neodůvodněně omezovala přístup k veřejné zakázce zájemcům, kteří uvedený kvalifikační předpoklad nemohli splnit.
- VZ *Nákup notebooků (G08/49259)* v roce 2008 nedodržela ČOI zásadu zákazu diskriminace tím, že u VZ na dodávku notebooků označila konkrétního výrobce (konkrétní značku), čímž znemožnila přístup k veřejné zakázce dodavatelům poskytujícím notebooky stejných či obdobných parametrů jiného výrobce.
- VZ *Dodávka osobních automobilů pro ČOI (56259/10/0100)* v roce 2010 porušila ČOI zákaz vyzývat opakovaně stejný okruh zájemců, když opakovaně oslovila na dodávku vozidel čtyři stejné dodavatele, aniž by byl tento postup odůvodněn předmětem plnění VZ či jinými zvláštními okolnostmi. U této VZ zároveň ČOI nedodržela lhůtu pro podání nabídek, která neměla být kratší než 15 dní, ve skutečnosti však činila pouze 13 dní.
- VZ *Poskytování konzultací v oblasti informačních technologií* v roce 2010 porušila ČOI zákaz vyzývat opakovaně stejný okruh zájemců, když oslovila na zajištění služeb v oblasti informačních technologií opakovaně tři stejné poskytovatele, aniž by byl tento postup odůvodněn předmětem plnění VZ či jinými zvláštními okolnostmi.

Kontrolou VZ bylo dále zjištěno, že v případě VZ *Podpora při implementaci účinného vnitřního kontrolního systému v ČOI* v roce 2008, VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2008 a VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2010 oslovovala ČOI zájemce, kteří nemohli splnit kvalifikační předpoklady. ČOI např. stanovila, že uchazeč je povinen prokázat, že jeho obrat za poslední tři účetní období neklesl pod 50 mil. Kč, resp. 20 mil. Kč (za každé účetní období), zároveň však oslovila zájemce, kteří tuto podmínku splnit nemohli (tyto informace bylo možné získat zejm. z povinně uveřejňovaných informací v obchodním rejstříku).

Na základě VZ *Podpora při implementaci účinného vnitřního kontrolního systému v ČOI* uzavřela ČOI smlouvu dne 18. prosince 2008 s cenou za poskytnuté plnění ve výši 4 284 000 Kč. ČOI uhradila částku 178 500 Kč za první měsíc plnění a poté od smlouvy odstoupila. Podle smlouvy měla být fakturace prováděna na základě předkládání měsíčních zpráv o plnění. ČOI nepředložila žádnou měsíční zprávu a ani jinak nedoložila, za jaké plnění uhradila uvedenou částku. ČOI tím porušila rozpočtovou kázeň ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých

souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla). ČOI dále neodůvodnila potřebu předmětu VZ, tedy potřebu služby podpory při implementaci účinného vnitřního kontrolního systému. VZ o obdobném plnění již nebyla realizována a původní potřeba, kterou však ČOI neodůvodnila, nebyla ničím nahrazena.

ČOI v případě tří VZ opakovaně vyzývala zájemce, o kterých věděla, že v předchozím zadávacím řízení nabídku nepodali:

- V případě VZ *Provádění fyzické ostrahy a služby poskytování informací pro návštěvníky objektu ČOI* v roce 2008 ČOI dvakrát zrušila výběrové řízení a při opakované výzvě opětovně oslovila dva zájemce, kteří v předchozím řízení nabídku nepodali. ČOI v tomto řízení obdržela pouze tři nabídky (od pěti vyzvaných zájemců).
- V případě VZ *Dodávka osobních automobilů pro ČOI (56259/10/0100)* v roce 2010 ČOI opětovně oslovila tři zájemce, kteří v jiném zadávacím řízení na dodávku automobilů realizovaném o dva měsíce dříve nabídku nepodali. ČOI v tomto řízení obdržela pouze dvě nabídky (od pěti vyzvaných zájemců).
- V případě VZ *Poskytování konzultací v oblasti informačních technologií* v roce 2010 ČOI opětovně oslovila dva zájemce, kteří ve výběrovém řízení na zajištění stejných služeb v roce 2008 nabídku nepodali. ČOI v tomto řízení obdržela pouze jednu nabídku (od čtyř vyzvaných zájemců).

Z prověřených skutečností vyplynulo, že v případě osmi kontrolovaných VZ, kdy ČOI vyzývala zájemce k podání nabídky (VZ zadané ve zjednodušeném podlimitním řízení a VZ malého rozsahu /vyjma VZ malého rozsahu zadaných prostřednictvím el. tržiště/), oslovila ČOI celkem 38 zájemců, nabídek však obdržela jen 16 a hodnotila pouze 10 nabídek.

Kontrolou bylo zjištěno, že ČOI nepostupovala při plnění úkolů určených zákonem nejehospodárnějším způsobem v souladu s ustanovením § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., když v procesu zadávání veřejných zakázek nevytvářela podmínky a předpoklady pro hospodárné čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu.

3. Čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu

3.1 Čerpání běžných výdajů

Kontrolou bylo prověřeno čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu na rozpočtových položkách 5166 – *Konzultační, poradenské a právní služby* a 5167 – *Služby školení a vzdělávání* v celkové výši 5 349 710,35 Kč. Předmětem kontroly byly výdaje na externí právní služby (prověřeno sedm smluv o poskytování právních služeb s výdaji ve výši 5 194 415,35 Kč) a výdaje na školení a vzdělávání (prověřeny dvě smlouvy o vzdělávací a konzultační činnosti s výdaji ve výši 155 295 Kč). **Kontrolou bylo zjištěno, že ČOI ve všech devíti případech uzavřených smluv neprokázala provedení výběru poskytovatelů právních služeb a poskytovatelů služeb školení a vzdělávání při dodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb.**

ČOI uzavřela dvě smlouvy o poskytování externích právních služeb, jejichž předmětem bylo mj. vymáhání pohledávek. K vymáhání pohledávek externími advokáty docházelo zejm. v letech 2008 a 2009. ČOI ve svém vyjádření uvedla, že v období 2008–2011 bylo soudní vymáhání pohledávek v působnosti právního útvaru ČOI a v průběhu těchto let nedošlo ke změně v počtu zaměstnanců, která by jakkoliv bezprostředně souvisela se zajišťováním agendy vymáhání pohledávek. Dále ČOI uvedla, že v letech 2010 a 2011 již bylo soudní vymáhání pohledávek fakticky zajišťováno právním útvarem. V roce 2010 ještě ČOI využila služeb externího advokáta (dvě faktury z počátku roku 2010), v roce 2011 byla agenda vymáhání pohledávek již plně zajišťována právním útvarem ČOI. **ČOI neprokázala opodstatněnost najímání externích poskytovatelů právních služeb na vymáhání**

pohledávek v letech 2008–2010, když v tomto období disponovala právním útvarem, v jehož kompetenci bylo vymáhání pohledávek, a zároveň řádně neodůvodnila svůj postup při najímání externích právních služeb ve stejném období.

NKÚ provedl kontrolu výdajů realizovaných na základě smluv s jednotlivými poskytovateli právních služeb. Při kontrole věcného plnění bylo v případě jedné smlouvy zjištěno, že ČOI uhradila částku 32 479,71 Kč poskytovateli služeb bez právního důvodu. ČOI tím porušila rozpočtovou kázeň ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb. Předmětná částka představovala související náklady advokáta, které však byly podle smlouvy zahrnuty v již uhrazené smluvní hodinové odměně.

3.2 Výdaje čerpané v rámci programového financování

ČOI čerpala v kontrolovaném období výdaje státního rozpočtu v rámci programového financování z programu č. 122 010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení Ministerstva průmyslu a obchodu – od r. 2008*, čerpání probíhalo prostřednictvím podprogramů č. 122 011 – *Obnova výpočetní techniky* a č. 122 014 – *Obnova materiálně technické základny*. Kontrole byly podrobeny dvě akce: *Provozování ICT ČOI v roce 2008* (neinvestiční akce) a *Obnova vozového parku ČOI pro rok 2010* (investiční akce).

Předmětem akce *Provozování ICT ČOI* bylo zejména pořizování výpočetní techniky a nákup služeb a energií, přičemž celkem ČOI v rámci akce čerpala 15 882 630,95 Kč. Kontrolou bylo zjištěno, že **cíle stanovené v investičním záměru nebyly konkrétní a měřitelné**. ČOI v investičním záměru uvedla, že bude pokračovat v pořizování výpočetní techniky z oblasti zabezpečení dat, přičemž bude vycházet především z potřeb vzniklých při rozšiřování vybavení sítě. Parametry akce byly stanoveny částkou průměrných nákladů na zajištění služeb, materiálu, oprav či udržování za rok (např. PC, notebooky, tiskárny, brašny – Průměrné neinvestiční náklady na materiál a energie – 510 tis. Kč/rok). **ČOI v závěrečném vyhodnocení akce uvedla parametry, které nebyly předmětem investičního záměru a nebyly ani stanoveny správcem programu. Kontrolou nebylo možné z uvedených informací ověřit efektivnost čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu, neboť nastavení cílů a parametrů akce a provedení závěrečného vyhodnocení akce neumožnilo vlastní vyhodnocení efektivnosti akce.**

Předmětem akce *Obnova vozového parku ČOI pro rok 2010* bylo pořízení 11 vozidel, přičemž ČOI v rámci akce čerpala 3 624 819 Kč. ČOI akci zdůvodnila cílem udržet stávající vozový park v provozuschopném stavu tak, aby co nejlépe vyhovoval potřebám ČOI a přitom byl co nejrentabilnější. Cílem bylo nahradit ojetá vozidla, která vykazovala zvýšené finanční nároky na provoz a údržbu. ČOI zpracovala postupně dva investiční záměry vždy až po uzavření smlouvy o věcném plnění týkající se předmětu akce. **ČOI uvedla do investičního záměru údaje o vozidlech a cenách, které vyplývaly z již uzavřených smluv. Indikátory a parametry akce byly ze strany správce programu stanoveny na základě údajů z již uzavřených smluv o věcném plnění (poskytnutých od ČOI), čímž bylo způsobeno, že uvedené ukazatele byly stanoveny formálně bez možnosti posouzení efektivnosti výdajů státního rozpočtu.**

4. Pohledávky z titulu uložených pokut a náhrad

ČOI ukládala pokuty v blokovém nebo správním řízení na základě zákona č. 64/1986 Sb. a na základě dalších právních předpisů, kterými byla dána její působnost.

Kromě uložených pokut ukládala ČOI účastníkům řízení i povinnost hradit náklady řízení podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Dále byla ČOI oprávněna požadovat po kontrolovaných osobách náhradu nákladů vynaložených na provedení rozborů k ověření

jakosti a bezpečnosti výrobků (jestliže byla rozbořem zjištěna neodpovídající jakost a bezpečnost výrobků nebo zboží nebo jestliže byla prokázána klamavá obchodní praktika), náhradu nákladů vynaložených na uskladnění zajištěných výrobků nebo zboží (které neodpovídají právním předpisům) a náhradu nákladů vynaložených na zničení zabraných nebo propadnutých výrobků nebo zboží. Přehled příjmů z uložených pokut a přijatých nekapitálových příspěvků a náhrad je uveden v tabulce č. 2.

Pohledávky vzniklé z titulu uložených pokut a náhrad nákladů řízení (tj. příslušenství pokut) byly v rámci tzv. dělené správy vybírány ČOI a vymáhány celními úřady dle zákona č. 64/1986 Sb. V roce 2008 a 2009 byly v rámci dělené správy pohledávky z pokut (včetně náhrad nákladů řízení) uložených dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, předávány k vymáhání finančním úřadům.

4.1 Pohledávky z titulu uložených pokut

Při kontrole evidence pohledávek z titulu uložených pokut bylo zjištěno, že ČOI nepostupovala v souladu s ustanovením § 8 odst. 1 a 2 zákona č. 563/1991 Sb., když tyto **pohledávky účtovala v roce 2008 na účtu 315.398 – Pohledávky za rozpočtové příjmy – pokuty v řízení správním nesprávně nebo v nesprávné výši**, a zůstatek tohoto účtu vykazovaný k 31. prosinci 2008 tak neodpovídal skutečné hodnotě těchto pohledávek. Nesprávně zaúčtované pohledávky ČOI postupně opravovala až do ukončení kontroly NKÚ.

4.2 Dělená správa pohledávek z titulu uložených pokut

Kontrolou byl u ČOI ověřován systém dělené správy pohledávek z titulu uložených pokut, které ČOI předávala k vymáhání celním a finančním úřadům. V této souvislosti byly od Generálního ředitelství cel (dále také „GŘC“) vyžádány informace o pohledávkách převzatých od ČOI celními úřady a od Generálního finančního ředitelství (dále také „GFR“) byly vyžádány informace o pohledávkách převzatých od ČOI finančními úřady. Poskytnuté informace nebylo možné v rámci kontrolní akce ověřit. GŘC ani GFR nebyly kontrolovanými osobami. Přehled hodnoty pohledávek předaných v rámci dělené správy je uveden v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3 – Přehled hodnot pohledávek předaných v rámci dělené správy (v Kč)

	2008	2009	2010	CELKEM
Pohledávky předané ČOI celním úřadům	8 537 000	11 837 500	32 950 200	53 324 700
Pohledávky přijaté celními úřady od ČOI ¹	4 029 500	14 550 850	28 334 700	46 915 050
Pohledávky předané ČOI finančním úřadům	925 000	1 000 000	0	1 925 000
Pohledávky přijaté finančními úřady od ČOI ²	794 500	649 000	0	1 443 500

Zdroj: ČOI.

1 – Odpověď GŘC na žádost o poskytnutí informací.

2 – Odpověď GFR na žádost o poskytnutí informací.

Z porovnání podkladů obdržených od ČOI, GŘC a GFR vyplynulo, že v jednotlivých letech kontrolovaného období **existovaly rozdíly mezi hodnotou pohledávek předaných ČOI v rámci dělené správy k vymáhání celním a finančním úřadům a hodnotou pohledávek převzatých celními a finančními úřady od ČOI**. Část rozdílů vznikla tím, že ČOI předala pohledávky k vymáhání ke konci kalendářního roku, ale celní úřady tyto pohledávky zaevidovaly až počátkem následujícího roku.

Důvody vykazování rozdílných hodnot pohledávek byly ověřovány u 27 pohledávek převzatých celními úřady v letech 2008–2010. Z ověření vybraného vzorku a z vyjádření ČOI vyplynulo např.:

- V jednom případě byla pohledávka ČOI předána celnímu úřadu k vymáhání, přestože již byla uhrazena.
- V 16 případech evidovaly celní úřady hodnotu pohledávek celkem o 16 000 Kč nižší, než byla jejich hodnota předaná ČOI. Celní úřady u jednotlivých převzatých pohledávek nezaevidovaly hodnotu náhrady nákladů řízení ve výši 1 000 Kč.
- Ve dvou případech evidovaly celní úřady hodnotu pohledávek celkem o 9 000 Kč vyšší, než byla jejich hodnota předaná Českou obchodní inspekcí. ČOI v těchto případech předala k vymáhání pouze neuhrazenou část pohledávky, ale celní úřady zaevidovaly pohledávku v plné výši.

Kontrolou výše uvedeného vzorku bylo dále zjištěno, že ČOI nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, když **předala 13 pohledávek v hodnotě 160 000 Kč k vymáhání celním úřadům 10 a více měsíců po datu vykonatelnosti**, resp. po prodlení se sjednanou splátkou, a nevytvořila tak předpoklady pro včasné a řádné uplatnění pohledávek.

Kontrolou u ČOI bylo zároveň zjištěno, že příslušné celní úřady vrátily v letech 2009–2010 ČOI devět předaných pohledávek z titulu uložených pokut v hodnotě 706 000 Kč, které nezavedly do evidence. ČOI tyto vrácené pohledávky nevedla v evidenci a až v průběhu kontroly NKÚ předala osm pohledávek zpět příslušným celním úřadům k vymáhání a jednu pohledávku označila za nedobytnou a se zpětnou účinností (k datu předání celnímu úřadu) ji odepsala ze své evidence. **U těchto pohledávek tak nebyly po dobu 9–22 měsíců činěny úkony k jejich vymožení.**

Na základě uvedených informací vznikají pochybnosti o fungování systému dělené správy z hlediska vytváření podmínek a předpokladů pro efektivní uplatňování a vymáhání práv státu.

4.3 Vymáhání pohledávek ČOI

Kontrolou byl prověřen vzorek 26 pohledávek za náhrady nákladů za provedené rozborů a za náhrady nákladů za uskladnění, resp. zničení výrobků nebo zboží z hlediska jejich vymáhání ze strany ČOI.

Kontrolou bylo zjištěno, že ČOI ve třech případech nedohledala spisové materiály o vymáhání pohledávek v hodnotě 107 421,60 Kč a v dalších dvou případech nedoložila doklady prokazující vymáhání pohledávek v hodnotě 118 250 Kč po dobu 51 a 53 měsíců. **ČOI v těchto případech neprokázala, že průběžně sledovala, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky**, a že včasným uplatněním a vymáháním práv státu zajišťovala, aby nedošlo k promlčení nebo zániku těchto práv dle ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb.

ČOI v dalších sedmi případech nepostupovala při vymáhání pohledávek v celkové hodnotě 199 212,50 Kč v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., když **nečinila žádné úkony směřující k vymožení pohledávek po dobu 20 měsíců a delší.**

5. Uplatňování práva na složení jistoty při výkonu kontrolní činnosti

Vykonává-li ČOI kontrolu na podnět majitele práva duševního vlastnictví nebo jiné osoby, která prokázala právní zájem ve věci, jsou tyto osoby povinny podle ustanovení § 8a zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, složit přiměřenou jistotu za účelem úhrady nákladů dozorového orgánu v případech, kdy kontrolou nebude prokázána oprávněnost podnětu. Kontrolou byl podroben vybraný vzorek spisových materiálů ke 106 kontrolám provedeným ČOI, u kterého byly mj. prověřovány podmínky pro složení jistoty.

Kontrolou byly zjištěny tři případy, kdy ČOI provedla kontrolu na podnět majitele práva duševního vlastnictví nebo jiné osoby, která prokázala právní zájem ve věci. ČOI v těchto případech nepožadovala složení přiměřené jistoty ve smyslu uvedeného zákona. Ve dvou případech nebyla prokázána oprávněnost podnětu a v jednom případě nebylo o této skutečnosti do ukončení kontroly NKÚ rozhodnuto.

ČOI ve třech uvedených případech nepostupovala nejehospodárnějším způsobem v souladu s ustanovením § 45 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., neboť nepožadovala složení přiměřené jistoty podle ustanovení § 8a zákona č. 634/1992 Sb., a nezajistila tak možnost uhradit z předmětné jistoty skutečně vynaložené náklady dozorového orgánu na kontrolu prováděnou na základě podnětu v případech, kdy nebyla prokázána oprávněnost tohoto podnětu.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Účetnictví ČOI nebylo v kontrolovaném období správné dle zákona č. 563/1991 Sb., neboť ČOI v některých případech nedodržela obsahové vymezení položek dlouhodobého majetku v účetních závěrkách k 31. prosinci 2008, 31. prosinci 2009 a 31. prosinci 2010.

Inventarizace dlouhodobého majetku a pohledávek v roce 2008 a 2009 nebyla provedena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. ČOI v některých případech inventarizací nezjistila řádně skutečný stav dlouhodobého majetku a pohledávek nebo neprokázala stav dlouhodobého hmotného majetku stavu fyzické inventury opravenými o přírůstky a úbytky tohoto majetku za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období. Některé inventurní soupisy ČOI neobsahovaly takové skutečnosti, aby bylo možno zjištěný dlouhodobý majetek jednoznačně určit.

ČOI nepostupovala při plnění úkolů určených zákonem nejehospodárnějším způsobem, když v procesu zadávání veřejných zakázek nevytvářela podmínky a předpoklady pro hospodárné čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu. ČOI v některých případech nedodržela základní zásady zadávání VZ, nedodržela povinnost uveřejňovat výzvy k podávání nabídek, vyzývala zájemce, u kterých bylo zřejmé, že nemohou splnit kvalifikační předpoklady, a opakovaně vyzývala k podání nabídky stejné zájemce, aniž by k tomu měla opodstatněný důvod. ČOI v některých případech opakovaně vyzývala zájemce, o kterých věděla, že v předchozím zadávacím řízení s obdobným předmětem plnění nabídku nepodali. V případě osmi kontrolovaných VZ, kdy ČOI vyzývala zájemce k podání nabídky, oslovila celkem 38 zájemců, nabídek však obdržela jen 16 a hodnotila pouze 10 nabídek.

ČOI v případě devíti uzavřených smluv neprokázala provedení výběru poskytovatelů právních služeb a poskytovatelů služeb školení a vzdělávání při dodržení zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb.

ČOI neprokázala opodstatněnost najímání externích poskytovatelů právních služeb na vymáhání pohledávek v letech 2008–2010, když v tomto období disponovala právním útvarem, v jehož kompetenci bylo vymáhání pohledávek, a zároveň řádně neodůvodnila svůj postup při najímání externích právních služeb ve stejném období.

Nastavení cílů a parametrů a provedení závěrečného vyhodnocení akce *Provozování ICT ČOI* v rámci programového financování v roce 2008 neumožnilo kontrolou ověřit efektivnost čerpání peněžních prostředků státního rozpočtu. V případě akce *Obnova*

vozového parku ČOI pro rok 2010 bylo zjištěno, že indikátory a parametry akce byly ze strany správce programu stanoveny na základě údajů z již uzavřených smluv o věcném plnění. Uvedené ukazatele tak byly stanoveny formálně a neumožňovaly posoudit efektivnost výdajů státního rozpočtu.

Z porovnání pohledávek podléhajících dělené správě vyplynulo, že v jednotlivých letech kontrolovaného období existovaly rozdíly mezi hodnotou pohledávek předaných Českou obchodní inspekcí celním a finančním úřadům a hodnotou pohledávek převzatých celními a finančními úřady od ČOI. Tento stav byl mj. způsoben tím, že celní úřady zaevidovaly pohledávky bez jejich příslušenství, nebo tím, že pohledávky zaevidovaly včetně již uhrazené části. Dále byla zjištěna existence pohledávek z titulu pokut uložených ČOI, které nebyly po dobu 9–22 měsíců evidovány ani ČOI ani příslušnými celními úřady, a nebyly tak činěny úkony k jejich vymožení. Tím vznikají pochybnosti o fungování systému dělené správy z hlediska vytváření podmínek a předpokladů pro efektivní uplatňování a vymáhání práv státu.

Kontrolou vymáhání 26 pohledávek ze strany ČOI bylo zjištěno, že ČOI u pěti pohledávek v hodnotě 225 671,60 Kč neprokázala, že průběžně sledovala, zda dlužníci včas a řádně plní své závazky, a že včasným uplatněním a vymáháním práv státu zajišťovala, aby nedošlo k promlčení nebo zániku těchto práv. V případě vymáhání sedmi pohledávek v hodnotě 199 212,50 Kč nečinila ČOI žádné úkony směřující k vymožení pohledávek po dobu 20 měsíců a delší.

ČOI nepostupovala nejehospodárnějším způsobem, když nepožadovala složení přiměřené jistoty podle ustanovení § 8a zákona č. 634/1992 Sb., a nezajistila tak možnost uhradit z předmětné jistoty skutečně vynaložené náklady dozorového orgánu na kontrolu prováděnou na základě podnětu v případech, kdy nebyla prokázána oprávněnost tohoto podnětu.